

שיעורי חינוך

מראש הישיבה שליט"א

עצות פרקטיות והדרכה להורים, מלמדים, מחנכים ומחנכות

פרשת שמות
שנת תשפ"ה

גליון
פ"ט

שיעורי חינוך

מאת ראש הישיבה שליט"א

• מה נקרא מלמד טוב?

למקוה, והולך לבית הכנסת להתפלל.

מלמד ומורה צריכים להיות דגמא

מלמד שחולם בתפלה, לא יכול להיות מלמד! מלמדות היא לא מקצוע שאומרים לילדים להתפלל ואני בעצמי לא מתפלל, המלמד עצמו גם צריך להתפלל.

מסרתי למנהל ולמנהלת שאני רוצה שכל אנשי הצוות במוסדות יהיו דגמה אישית לילדים. אני לא רוצה שבין כתלי בית פיגא תמצא אשה עם טלפון שאפשר לראות בו דברים לא טובים; אנחנו לא נעקב אחריה אם היא באמת רואה לכלוך או לא, אם יש לה טלפון כזה - היא לא יכולה לעבד בבית החנוך שלנו; כמו כן אשה שבזמן שהיא באה לבית החנוך היא מתלבשת בעדינות ואחרי הלמודים לא - אחת פזאת לא יכולה לעבד בבית החנוך שלנו.

אני צריך את האנשים הנכונים שבאים אל הילדים עם לב ורגש.

להכין היטב את חמור הלמוד

מלמד צריך ללמד את פרשת השבוע כבר שבוע מראש, כדי שיידע טוב את החמש, שיוכל למסר את זה לתלמידים שלו, היום יש חמשים טובים באידיש, כבר לא צריכים להזדקק לטובות מאף אחד, לקבל צלומים של התרגום של פרשת השבוע, כל אחד יכול

עם הסבא של הילד... בגלל זה קבל המלמד שהוא כוח התפלה שהוא יכל לפעל שיתחיל לרדת גשם.

אתה בעצמך תהיה ירא שמים

אל תפגעו ממה שאני עומד להגיד לכם, אני אגיד לכם פתוח מה שאני אומר בפרטיות למנהל, אצלי אין סודות, אצלי כל הקלפים פתוחים; ברוך השם הקהלה מתרחבת, בתחלה כשפתחתי את המוסדות פחדתי 'מה יקרה אם מלמד יתפטר ממלמדות, איפה אמצא מלמד חדש', היום אני כבר לא תלוי באף אחד, ברוך השם יש לי דור חדש של אברכים, יש לי אברכים שיכולים כבר היום להכנס, ללבש את בגדי המלמדות ולהעמד לפני הפתח. אני אעשה את מה שנכון בשביל הילדים, אני אקח מלמדים יראי השם.

אני מבקש בכל יום מהשם יתברך, שיהיו לי מלמדים טובים ומורות טובות שלא באים לכאן בגלל הפרנסה שלהם, אלא יש להם לב לילדים.

היום קבלתי מכתב מפחיד מאוד ממלמד, (לא מהתלמוד תורה שלנו), המלמד הזה כתב לי שהוא לא מניח תפלין, - רבוננו של עולם אתה לא מניח תפלין? איך מתר לה להיות מלמד!?

מלמד ירא שמים, הולך לישן מקדם, הוא קם מקדם, הוא הולך

בעזרת השם אנו מביאים בפניכם את חלקו השני של השעור שמסר ראש הישיבה שליט"א למחנכים, בפרשת ויצא התשפ"ד.

מלמד מקבל פח התפלה

חכמינו הקדושים מספרים (תענית כד.): פעם היתה בצרת - הרבה זמן לא ירד גשם, והתאספו בבית הכנסת להתפלל על גשם, יהודי פשוט נגש לעמוד ומיד כשומר: "משיב הרוח, ומוריד הגשם" - התחיל לרדת גשם, באו ושאלו אותו: "מהם מעשיה הטובים שאתה עושה?" והוא ענה: "אני מלמד דרדקי - אני לומד עם ילדי ישראל ואני לא מפלה בין הילדים. הילדים שבאים עם חלצות ישנות, האף שלהם דולף ואין להם את הלחיים החמודות שאפשר ללטרף, והילדים שבאים עם חלצות חדשות ויש להם חן - כלם שוים אצלי!"

"עוד מנהג יש לי" - אמר המלמד, "כשאני רואה ילד שלא רוצה ללמד, אני לא נכנס אתו למריבה, אני משחד אותו, יש לי בבית אקוריום עם דגים, ואני משכנע אותו שאם הוא ילמד אני אראה לו את הדגים ועל ידי זה הוא מתחיל ללמד".

רואים מזה כמה זה חשוב כשמתחילים אל כל הילדים בשוה, ולא נכנסים לסכסוך עם הילדים, ובדאי שלא כשיש לי סכסוך עם ההורים של הילד, סכסוך שכבר מתמשך כמה דורות שעוד התחיל

לקנות לעצמו את החמשים האלו, ולהכין את פרשת השבוע.

מקדם שאלתי מלמד: "אתה מסתדר עם הילדים?" והוא אמר לי: "כן, אבל אני צריך להתחדש קצת, כי לאחרונה אני לא מכין מה שאני עומד ללמד עם הילדים", הפריע לי לשמע את זה, כי מלמד צריך להתכונן לפני שהוא מגיע לפתח מה הוא הולך ללמד, אי אפשר להגיע ביום ראשון לתלמוד תורה ולהתחיל לשאל את המלמדים האחרים מה התרגום של החמש.

הפתה שלי היא הבית שלי

לאחרונה עבר אברך לגור בקרית, עד עכשו הוא היה מלמד במוסד אחר, והיום הוא מלמד בקרית, נגש אלי מישוהו ושאל אותי: "ראש הישיבה כבר שמע שהמלמד הביא שלושים ארגזים לפתה? - מה אומר ראש הישיבה על זה?" אמרתי לו: "הלואי שיהיה לי עוד כאלה מלמדים!"

המלמד הביא אתו שכפולים ודברים יפים, שאתם הוא מסביר את הלמוד לילדים, מאוד שמחתי לשמע את זה, כי זה אומר שהוא מסתכל על הפתה שלו שזה הבית שלו, כמו שאתה מבין שכשחתן מתחתן הוא לא ארז סתם איזו חבילה, ולא אכפת לו איפה יניחו אותו עם הארגזים שלו, אלא הוא ארז פראוי עם כל הפרטים הקטנים, כי כאן הוא הולך לגור... אותו דבר עושה המלמד, הפתה שלו היא בעיניו כמו ביתו הפרטי, הוא מודא שיהיה לו כל מה שהוא צריך, אפילו מטאטא, יעה ושעון.

מה נקרא מלמד טוב?

המנהל ספר לי היום שהשבוע הוא מאוד נהנה כשהוא נכנס לפתה וראה שהמלמד עומד על סלם, ועולה ויורד, הוא מראה לילדים איך המלאכים "עולים ויורדים בו" (בראשית כח, ב), הילדים חיים ממש עם הספור

של פרשת השבוע, הם רואים את המלאך והסלם.

אני מספר את זה, לא בגלל שאני רוצה שכל אחד יחקה את זה, אלא 'תן לחכם ויחכם עוד', תלמד מזה כמה יפה אפשר להמחיש את הפרשה לילדים.

מוהרא"ש היה אומר תמיד: מה נקרא מלמד טוב? - שהוא יושב על הרצפה עם הילדים, הוא משחק אתם, ועושה עם הילדים א' ענק עם הלגו שלהם, ואחר כך הוא מראה לילדים: "תסתכלו, ה - א' מרים יד אחת למעלה, אל השם יתברך, ועם היד השניה הוא נותן לשני, הוא עושה חסד עם אחרים".

מבצע לעזרה בבית

אני רוצה לבקש מהמורות שילמדו את הבנות את מה ש'חשוב' לחיים. אני לא צריך שהבנות יהיו רופאות, אני לא צריך שהבנות יהיו מנהלות חשבונות, אני לא צריך שהבנות יוכלו לצאת לעבד, אני רוצה שהתלמידות ידעו איך לנהל בית יהודי.

כשפתחנו את בית החנוך 'בית פיגא', קבענו שאנחנו לא עושים לילדות 'שעורי בית', כדי שהבנות יעזרו בבית; זה דבר נכון ואני לא רוצה לשנות את זה, אבל 'קצת' אני פן רוצה לשנות את זה, אני רוצה לבקש מהמנהלת ומהמורות שיתכננו מבצע שיגרום שהבנות באמת ישארו בבית ויעזרו.

צריכים לבנות את הבנות עם הלמודים הנכונים, שידעו מה חשוב. אני לא יודע למה הבנות מחפשות לברח מהבית, אני לא צריך קהלה שהיא 'חסידות' שהבנות הולכות לבאטעס, לספורי מעשיות, למלוח מלכה ושעורים, מילא אם אין מה לעשות בבית, והולכים לבאטע או למלוח מלכה - זה דבר יפה, אבל אם בזמן הזה אפשר להוריד מהשלחן, אז מה שיק פה באטע? מה נכנס פה באטע?! למה בורחים

מהבית?! למה את יוצאת לשוחח עם חברות?! תורדי מהשלחן זה השעורי בית שלך!

למה עושים בבתי חנוך אחרים 'שעורי בית'? כי רוצים שהבנות לא יסתובבו בלילה ברחובות עם חברות, לכן עושים 'שעורי בית' ומבחינים וכו', כדי שהבנות ישארו תקועות בבית. אני לא רוצה את זה, אני לא רוצה שהבנות יצטרכו לעשות בבית מבחינים וכו', אבל מצד שני גם לא טוב שהבנות יסתובבו בלילה בחוץ עם חברות, צריכים לתכנן מהלך איך אפשר לגרום שלבנות יהיה על לעזר בבית.

אולי אפשר לשאל את הבנות כל יום: "מה עשית אתמול? מה היו השעורי בית שלך? עזרת לאמא שלך או סתם שחקת עם חברות?" ושהבנות יצטרכו לענות מה הן עשו.

אשה כתבה לי מכתב שהיא מחפשת עבודה כל יום לכמה שעות, ובתוך הדברים היא כתבה שהיא לא מספיקה לבשל ארוחה ולעשות את הכביסות לבעלה, אז כתבתי לבעלה, אולי שתקח עבודה לשעתיים ביום... - איזו עבודה? בכל יום מהשעה עשר עד השעה שתים עשרה שתבשל ארוחה, תסדר את הכביסות, ותסדר את הבית, ואולי נשלם לה...

לספר לילדים ספורי צדיקים

מלמדים יקרים, אני מבקש מכם, תספרו לילדים ספורי צדיקים, ספורים מהרבי הקדוש ר' אלימלך זכותו יגן עלינו, והרבי הקדוש ר' זושא זכותו יגן עלינו; ספורי צדיקים מלהיבים את הלב.

יעזר השם יתברך שלא תראו את העבודה בתור פרנסה, אלא שיהיה לכם רגש לילדים, והקדוש ברוך הוא יברך אתכם שתהיה לכם הצלחה מרבה, אמן.

• חג של חנוכה הילדים

לא היתה עוד אחד שפך כף הרבה לדבר על נסיעה לאומן - כמו מוהרא"ש, מוהרא"ש דבר תמיד שיסעו לאומן, לא רק על ראש השנה אלא גם באמצע השנה, ואפילו בשעת מלחמה, ואפילו שאין כסף, רואים במכתבים שמוהרא"ש כותב שוב ושוב את המלים: **"סע לאומן"**, **"סע לאומן"**, וזו כזאת דבר מוהרא"ש בחריפות רבה שלא יסעו לשבת חנכה לאומן, מוהרא"ש אמר שבשום אופן לא יסעו לאומן על שבת חנכה, אבא חיב להיות בחנכה בבית; חוץ מבחור או זוג צעיר שאין להם עדין ילדים, הם יכולים לנסע לאומן.

למה צריך להיות האבא בשבת חנכה בבית? כדי שיוכל להדליק את המנורה עם הילדים, ולרקד עם הילדים: **"יונים יונים נקבצו עלי..."** ולספר להם שהיו יונים שרצו לעקור את האמונה מעם ישראל והצדיקים הקדושים נצחו אותם, כי חנכה הוא חג של חנוכה הילדים.

דרכם של החשמונאים הקדושים

מוהרא"ש היתה מספר שהיונים רצו שאפילו הילדים הקטנטנים ישירו גם הם שירים נגד האמונה, ושיראו על המוצצים והבקבוקים שלהם מלים נגד האמונה חס ושלום (עין מדרש בראשית רבה ב, ד), והחשמונאים הקדושים באו ועשו בדיוק הפוך מהיונים, הם למדו שיכניסו בכל דבר את האמונה, ועל כל דף ירשמו 'בס"ד' כדי שפך אחד יקבל אמונה חזקה להאמין שיש בורא עולם (עין ראש השנה יח).

חנכה הוא זמן שמחידשים את האמונה, מדליקים את הנרות הקדושים בלילה כשחשך בחוץ.

המשך אי"ה בשבוע הבא

לו משהו, שאז הוא מיד מתקשר להנהלה וצועק: **"אני לא משלים יותר שחר למוד, כי המלמד של בני מתעלל בו!"**

לאף אחד אין השגה כמה קשה עובדים מלמד ומורה עם הילדים, אבל בשמים פן יודעים, בשמים יודעים כמה קשה אתה עובד מדי יום ביומו עם הילדים, לשם שמים, למען השם יתברך.

מלמד חיב לבוא מוכן

אבל צריכים לדעת, בשמים גם יודעים אם אתה בא אל הילדים עם חמר מוכן, בשמים יודעים מי הם המלמדים שעושים את עבודתם בנאמנות, ומעריכים את זה עד מאוד.

מלמד חיב לבוא אל הילדים כשהוא מוכן עם החמר, מלמד צריך ללמד את החמש ורש"י שבווע לפני, לדגמא, אם עכשו עומדים בפירוש וישלח - הוא כבר צריך לדעת את החמש של 'פרשת וישב', ואם עכשו עומדים בפירוש וישב - הוא כבר צריך לדעת את החמש של 'פרשת מקץ'. הוא כבר צריך לשאל את המנהל או את המלמדים האחרים כמה פסוקי חמש וכמה קטעי רש"י אפשר ללמד עם הילדים.

ילדים אי אפשר להטעות, ילדים יודעים אם המלמד הכין את החמר או לא, ולא משנה באיזה גיל הם.

חיבים להכין את החמר שילמדו עם הילדים, בכל למוד שהוא, חמש, רש"י, משניות, גמרא, הלכות ונביא, חיבים להתכונן! אי אפשר להכנס אל הילדים על דעת ש'כבר אראה מה לעשות היום עם הילדים'.

חנכה הוא חג של חנוכה הילדים

קרב ובא החג הקדוש חנכה, אז אדבר אל המלמדים מה שאמר לנו מוהרא"ש; מוהרא"ש אומר: **"חנכה הוא חג של חנוכה הילדים, חג שמשיקיעם בו בילדים"**.

חג של חנוכה הילדים

בעזרת השם יתברך אנו מביאים לפניכם את חלקו הראשון של שיעור שמסר ראש הישיבה שליט"א למחנכים בפרישת וישב ה'תשפ"ד.

מעבודת הקשות שבמקדש

חסדי השם יתברך שהתאספנו, להתחזק בעבודת הקדש שלנו.

מלמדים עובדים קשה מאד; מלמדות היא בהחלט עבודה קשה, לאף אחד אין משג מה מלמד עובד ביום אחד. וכשאני אומר 'מלמד' אני לא מתכוון רק למלמדים, אני מתכוון אל כלם, המורות, המנהל, המנהלת, וכל מי שעובד עם ילדים, כלם עובדים בהחלט קשה; זו לא סתם 'עבודה קשה', אלא זו 'מעבודות הקשות שבמקדש'.

מה כבר רוצה המלמד? הוא רק רוצה להצליח לדבר קצת אל הילדים ולחנך אותם, וכל רגע יש הפריעה אחרת; עכשו מפריע הילד הזה, עכשו הילד הזה נתן דפיקה, ופה ילד נתן בעיטה לחברו, ופה רבים כמה ילדים, ועכשו כבר שוב הילדים לא בענינים, ועם כל זאת מנסה המלמד בסבלנות בכל סוגי הדרכים לחנך את הילדים, ובסוף כשהוא כבר מצא שפה לילדים, הילדים כבר מקשיבים לו, באה שנה חדשה, הוא צריך להתחיל מחדש עם הילדים החדשים, והוא מוצא את עצמו שוב יושב עם ילדים שאינם מסתדרים אתו.

בנוסף קשה למלמדים בגלל ההורים; כשמלמד מתקשר אל אבא לשוחח על הבן שלו, הוא אומר לו: **"תדבר עם הבן שלך, הוא באמת ילד טוב, אבל..."** - לאבא הרי אין כוח להקשיב למלמד, מספן הוא עובד בפירוש להביא פרנסה, והוא עיף ויגע, והוא עונה למלמד: **"עזב אותי, אל תתקשר אלי, אתה לא מלמד טוב"**.

כל שכן אם הבן הגיע הביתה וספר שהמלמד צעק עליו או שאמר

איך אפשר לומר שאסור להכות ילדים?

שאלה:

לכבוד ראש הישיבה שליט"א,

ראיתי מכתב שראש הישיבה כתב שאסור להכות ילדים, אבל מצד שני רואים בגמרא (ברכות מ"ז) שהיה מלמד שהיה מכה את הילדים חזק מאד, עד מות, ולכן רב אחא לקח ממנו את המלמדות, אבל רבינא החזיר אותו כי לא היה מלמד אחר שילמד כל כך טוב עם הילדים. זאת אומרת שאפילו שהוא ממש רצח את הילדים, הרשו לו להיות מלמד שם, כי הוא למד אתם היטב. ברמב"ם ובשלחן ערוך גם נפסק שמותר להכות תלמיד, כמובן לא כל כך חזק כמו בספור בגמרא.

וכי מותר לעקור הלכה ולומר שאסור בכלל להכות ילד או תלמיד שלא מתנהג כראוי?

השם יעזר שראש הישיבה יראה הרבה נחת מפל תלמידיו ומעבודת הקודש הקשה והגדולה.

יישר כח

תשובה:

בעזרת ה' יתברך - ערב שבת קודש פרשת ויקהל-פקודי-החדש, מברכים ניסן, כ"ח אדר, שנת ה'תשפ"א

לכבוד ... גרו יאיר

קבלתי את מכתבך.

אתה שואל טוב מאד, איך אפשר לומר 'לא להכות ילדים', כששלמה המלך אומר (משלי יג, כד): "חושף שבטו שונא בנו ואהבו שחרו מוסר", שואלים חכמינו הקדושים (ילקוט משלי, רמז תתקנ; מדרש משלי, יג): וכי יש אב ששונא את בנו? "אלא מתוך שאין מוכיחו על התורה והחכמה ודרך

מאחר שמכה שלא ברשות הרי זה כמכה אחד משאר ישראל".

המציאות היא שכל אלו שמכים וסוטרם - זה בא מחסר סבלנות או מחסר ישוב הדעת בגלל מתח ועצבנות. במקרים שכן צריכים לתת סטירה לילד, כשהוא מתנהג בחצפה או כשהוא עושה דברים מסכנים, זה צריך להיות אחרי התבוננות. עם ישוב הדעת גדול בלי אבוד עשתונות. כשמרביצים מתוך אבוד עשתונות או מתוך כעס - זה בכלל לא חנוף; אפילו שחושבים בשעת מעשה שזה חנוף, צריכים לדעת שזה לא חנוף, רק הכעס והעצבים מסיתים את האדם 'עכשיו צריכים לתת סטירה', 'עכשיו צריכים לתת מכות'.

הורים ומלמדים שרוצים להצליח עם הילדים, עם התלמידים - צריכים לשפוף דמעות יומם ולילה, להתחנן להשם יתברך שהילדים יהיו כשרים, שהילדים יגדלו תלמידי חכמים, שיילכו בדרך הישרים.

מוהר"א שספר שפעם הגיע יהודי לחפץ חיים זכותו יגן עלינו ובקש ממנו ברכה לילדים טובים, לקח החפץ חיים תהלים שהיה נפוח מרטיבות, הוא הרגה זאת ליהודי ואמר לו: "אתה רואה? זה התהלים של אמי עליה השלום בו היא בכתה כל יום שיהיו לה ילדים טובים, כך זוכים לילדים טובים".

השם יעזר שתצליח בכל הענינים.

...

(קונטרס עצתו אמונה פרשת ויקרא תשפ"א)

לקבלת הגליון מדי שבוע יש לשלוח אימייל ל: jhbul1234@gmail.com

קול ברסלב

קוואל פון חיזוק (נשים)
שיעורים; סיפורי תפילה; מתכונים; ועוד
079-704-0069

ארצות הברית 212-444-9169 / אנגליה 03303502363 / ארגנטינה 438-320-9090 קנדה

...

קול ברסלב

שיעורים; חיזוק יומי; ניגונים; סיפורי תפילה ועוד
079-704-0066

ארצות הברית 212-444-9191 / אנגליה 03303502361 / ארגנטינה 4383008080 / בלגיה 3235003461 / ארגנטינה 11552354370 קנדה

מייל חיזוק יומי chizikyomi@gmail.com